

Recenzia príspevkov zborníka

Ak český umelec Václav Vokolek vo svojich spisoch vraví, že „*Kdo na dně srdce svého svoji krajinu vyrytú nemá, je všude cizincem*“, je príbeh nadšenej skupiny ľudí, ktorá naštartovala v Bielych Karpatoch ideu potreby aktívne sa zaujímať o jeho ďalší rozvoj, príbehom ľudí s rukami i srdcom na správnom mieste - doma.

Krajina, ktorá spája

Bielokarpatské stretnutia, či už pri kosení lúk, alebo na rokovaníach za okrúhlymi stolmi, vždy prinášali živé diskusie o ľuďoch a ich spôsobe života v tejto jedinečnej krajine. Prístupy sa podľa doby menili – z pohľadu jedného štátu, cez úroveň dvoch nových štátov, až po súčasný prístup zjednocujúcej sa Európy. Európy, ktorej záleží na hodnotách - na zachovávaní kultúrneho dedičstva, na vytvorení práva obyvateľov užívať krajinu vysokej kvality, na upevňovaní európskej identity v podobe zabezpečenia kvality a rozmanitosti jej jednotlivých území. Neopakovateľná krása bielokarpatskej krajiny, zložená z mozaiky sadov, línií stromov, lúk, lesov, typickej architektúry usadlostí, ale aj znalostí starousadlíkov i novátorských myšlienok nových trvalých či občasných obyvateľov, bola obrovským vstupným potenciálom pri úvahách ako ďalej. Bol to jeden z našich prvých regiónov, kde sa začalo „stále niečo diať“ v praktickom naplňaní princípov trvalo udržateľného spôsobu života. Spoločným mottom všetkých 10-tich ročníkov bielokarpatských konferencií bola **spolupráca**. Pestré zloženie prednášajúcich a príspevkov zo siete rôznorodých, ale logicky súvisiacich tematických oblastí ako: *krajina - ľudia - hospodárenie - vzájomná cezhraničná spolupráca*, bol rámec, ktorý upriamril pozornosť všetkých zúčastnených na jeden **spoločný cieľ**.

Tvorivý proces smerujúci k vyššej kvalite života

Systematický 15-ročný proces komplexného prístupu pri tvorbe stratégie využitia územia, možných scenárov budúcnosti, stimulácie vnútorných zdrojov a udržateľného rozvoja regiónu bol v našich podmienkach ojedinelým činom. Prostredníctvom aktívneho hľadania finančných zdrojov cez množstvo zrealizovaných projektov sa v území prakticky testovalo uplatnenie princípov Miestnej Agendy 21. Za účasti výskumných tímov, intenzívnej spolupráce verejného a súkromného sektora a spoločnej cezhraničnej práce boli do hry vťahnutí všetci účastníci, bez ktorých „by to jednoducho nešlo“. Snaha o využitie vlastných zdrojov, posilňovanie domácich kapacít a rozvojové aktivity iniciované zvnútra boli zamerané na zhodnotenie kvalít miestneho prostredia a k vytvoreniu podmienok pre miestny a regionálny rozvoj podporujúci miestne špecifiká, miestne produkty, miestne tradície.

Charakter krajiny tvoria ľudia

Nadalej vhodne využívať potenciál miestnej krajiny a pokračovať v ďalšom rozvoji územia, založenom na jeho bohatej kultúre, na výnimočnej histórii, na zachovaní krajinného rázu a podpore genia loci si bude vždy vyžadovať ľudí s porozumením a citom pre starostlivosť o kultúrnu krajinu. „*Krajina je kľúčovým prvkom priaznivých podmienok na život jednotlivca i spoločnosti a jej ochrana, manažment a plánovanie sú spojené s právami a povinnosťami pre každého*“ (Európsky dohovor o krajine, Florencia, 2000) a zároveň „*Európske kultúrne dedičstvo je elementárnym zdrojom pre demokratickú účasť pri podpore kultúrnej diverzity a trvalo udržateľného rozvoja a zároveň je zdrojom prosperity a jednoty pre rôzne komunity existujúce v Európe*“ (Rámcový dohovor Rady Európy o hodnote kultúrneho dedičstva pre spoločnosť, Faro, 2005) je spôsobom myslenia, ktorý nás orientuje na cestu uvedomenia si

toho, že to, čo v Bielych Karpatoch máme, je niečo neopakovateľné a cenné aj preto, že nič podobné sa vo svete nájsť nedá.

Želám tomuto kraju, aby zostal čarovným. Aby naň ľudia nezabudli, aby ho neopustili, aby sa naďalej oň starali. Želám ľuďom, aby i v dnešnej uponáhľanej globalizovanej dobe s bleskurýchlou komunikáciou a šílenou záplavou informácií zostali nohami na zemi, s prácou v sade, s kosou na lúke a zdravým rozumom v hrsti.

Pavína Mišiková
Odbor environmentalnej politiky
Ministerstvo životného prostredia SR